A TANTÁRGY ADATLAPJA

1. A képzési program adatai

1.1 Felsőoktatási intézmény	Babeș–Bolyai Tudományegyetem
1.2 Kar	Bölcsészettudományi Kar
1.3 Intézet/Tanszék	Magyar Irodalomtudományi Intézet
1.4 Szakterület	Nyelv és irodalom
1.5 Képzési szint	Alapképzés
1.6 Szak / Képesítés	Magyar nyelv és irodalom (önálló szak)

2. A tantárgy adatai

2.1 A tantárgy neve	**Művelődéstörténet** LLM5065						
2.2 Az előadásért felelős tanár neve	Farmati Anna						
2.3 A szemináriumért felelős tanár neve	Farmati Anna						
2.4 Tanulmányi év	MM 3	2.5 Félév	1	2.6. Az értékelés módja:	Kollokvium	2.7 A tantárgy típusa:	Választható, Szaktantárgy

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszáma):

3.1 Heti óraszám	4	melyből: 3.2 előadás	2	3.3 szeminárium/labor	2
3.4 A tantervben szereplő össz-óraszám	56	melyből: 3.5 előadás	28	3.6 szeminárium/labor	28
A tanulmányi idő elosztása:					óra
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása					14
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					12
Szemináriumok / laborok, házi feladatok, portfóliók, referátumok, esszék kidolgozása					12
Konzultáció					2
Vizsgák					2
Más tevékenységek:					

3.7 Egyéni munka össz-óraszáma	42
3.8 A félév össz-óraszáma	98
3.9 Kreditszám	4

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1 Tantervi	•
4.2 Kompetenciabeli	•

5. Feltételek (ha vannak)

5.1 Az előadás lebonyolításának feltételei	• A legtöbb témához vetítő, hangfal szükséges
5.2 A szeminárium / labor lebonyolításának feltételei	• Bizonyos témákhoz vetítő szükséges, másokhoz fénymásolatok

6. Elsajátítandó kompetenciák

Szakmai kompetenciák	• Az anyanyelvű irodalmi formák fejlődési formáinak magyarázata (korszakok, áramlatok, műfajok, stb.) és az irodalmi jelenség értelmezése történelmi és kulturális kontextusban. Egy-egy kulturális kulcsfogalom magyarázata az anyanyelvű irodalom kontextusában. • Az anyanyelvi kultúra irodalmi jelenségeinek értelmezése és kritikai értékelése különböző, nem csak irodalmi kontextusokban. • Szakmai nézőpont kialakítása az adott kulturális jelenségről, szakmai projektek keretében, irodalomkritikai és irodalomtörténeti, valamint szövegekből kiindulva, szakirodalom felhasználásával. • Szóbeli/írásbeli diskurzus megalkotása az anyanyelvi irodalom vagy kultúrtörténet egy megadott témájáról, gazdag szakszókincs birtokában, logikus levezetésben • Az irodalmi jelenség és a népi kultúra szintetizáló és elemző, valamint esztétikai szempontú bemutatása. • Egyéni képzési projekt megszervezése, a képzési célok elérése információszerzés útján, csoportos projekt kidolgozásával, az intézményes szakmai és személyes képzési programokon való részvétel által.

Általános kompetenciák	CT1 A nyelvi és irodalmi kompetenciák professzionális etika szerinti használata. CT2 Csapatszellem; interperszonális kommunikáció, sajátos szerepek elvállalása. CT3 Egyéni képzési projekt megtervezése; a képzési célok elérése tájékozódás, csapatmunka és személyes-szakmai fejlődést biztosító intézményes programokon való részvétel által

7. A tantárgy célkitűzései (az elsajátítandó kompetenciák alapján)

7.1 A tantárgy általános célkitűzése	• Az olvasás és az irodalom kultúrateremtő szerepének bemutatása/tudatosítása a könyv történetének és a magyar könnykultúra fontosabb jelenségeinek segítségével.
7.2 A tantárgy sajátos célkitűzései	• A magyar művelődés egyik fontos összetevője a könyv- és könyvtárkultúra, valamint az olvasáskultúra, a médiafogyasztás. A magyar műveltség európai beágyazódása magával vonta az írásbeli kultúra fokozatos asszimilálását, ami többet jelentett, mint az írás és az olvasás megtanulása: ennél sokkal komplexebb folyamatot indított el. Az egyes előadások ennek a folyamatnak a fontosabb mozzanatait járják körül azzal a céllal, hogy rálátást nyújtsanak a nem könyvtárszakos bölcsészhallgatók számára a könyv és könyvkiadás fejlődésére, illetve a könyv- és könyvtárhasználat változásaira. Ezek a változások érintik a könyv tárgyi mivoltát, de a társadalmi-kulturális, irodalmi folyamatokat is. • Mivel a magyar írásbeli kultúra átmentője a török hódoltság idején valójában a Felvidék és Erdély volt, indokolt, hogy az erdélyi könyvkiadásra és könyvtárakra külön is kitérjünk. Bár az előadások során a könyvkultúra középkori és kora újkori jelenségeire kerül a hangsúly, tekintettel vagyunk a könyv értékválságának posztmodern jelenségére is.

8. A tantárgy tartalma

8.1 Előadás	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. A kultúra meghatározása, területei. A magyar művelődés európai identitása. Kultusz és kultúra viszonyának változásai. Átmenetek térben és időben.	Előadás, fogalomalkotás, magyarázat, összehasonlítás	
2. Művelődés – medialitás: mi volt a papíralapú olvasás előtt, és mi lesz utána?	Leírás, elbeszélés, magyarázat, szemléltetés	
3. A stílustól (pennától) az érintőképernyőig: a latin írás a kódexek és oklevelek korában.	Szemléltetés, magyarázat, megfigyeltetés	
4. A könyvnyomtatás megjelenése Európában	Előadás, magyarázat, szemléltetés	
5. A magyar könyvnyomtatás kezdetei	Előadás, magyarázat, szemléltetés, összehasonlítás	
6. Könyvtárak és magángyűjtemények. Bibliofilia régen és ma	Előadás, elbeszélés, szövegértelmezés	
7. Könyvművészet: kötések és illusztrációk. A képiség üzenete	Előadás, szemléltetés, elbeszélés, magyarázat	
8. A csíksomlyói nyomda szerepe az erdélyi művelődésben fellendüléséhez	Előadás, szemléltetés, elbeszélés, magyarázat	
9. A mecenatúra intézménye. Néhány híres magyar mecénás hozzájárulása a magyar könyvkultúra	Előadás, elbeszélés, megbeszélés, magyarázat	
10. Híres régi erdélyi könyvtárak I. (A Báthory István által alapított egyetemi szintű iskola könyvtára)	Előadás, elbeszélés, magyarázat, szemléltetés	
11. Híres régi erdélyi könyvtárak II. (Teleki Téka, Batthyaneum, Nagyenyed, Zilah stb.)	Előadás, elbeszélés, összehasonlítás, magyarázat	
12. Az olvasási szokások változásai a történelem folyamán. Digitális kultúra – digitális olvasás	Előadás, megfigyeltetés, elbeszélés, magyarázat	
13. Terepszemle – az Egyetemi Könyvtár gyűjteménye	Bemutatás, leírás, szemeléltetés	

14. Az olvasáskultúra iránti érdeklődés – kutatási tendenciák	Előadás, bemutatás, problematizálás	

Kötelező bibliográfia:

BARBIER; FRÉDÉRIC, *A könyv története***,** Budapest, 2006; *A modern Európa születés. Gutenberg Európája,* Bp., 2010
MADAS EDIT – MONOK ISTVÁN *A könyvkultúra Magyarországon: a kezdetektől 1800-ig*, Budapest, 2003
CARRIÈRE, JEAN-CLAUDE – ECO, UMBERTO**,** *Ne remélje, hogy megszabadul a könyvtől*, Budapest, 2010
JAKÓ ZSIGMOND, *Írás, könyv, értelmiség,* Bukarest, 1976

Ajánlott bibliográfia:

B. BERNÁT ISTVÁN – PAIS KÁROLYNÉ – RÉTFALVI GYÖRGYI – SZILÁGYI ERZSÉBET –TURI LÁSZLÓ, *Média, kultúra, kommunikáció*, Bp., 2012
JAKÓ ZSIGMOND**,** *A középkori bibliofilia és Richard de Bury Philobiblonja* in: Richard de Bury, Philobiblon, Bukarest, 1977.
CSAPODI CSABA - TÓTH ANDRÁS - VÉRTESY MIKLÓS, *Magyar könyvtártörténet*, Budapest, 1987
KELECSÉNYI GÁBOR: *Múltunk neves könyvgyűjtői*, Budapest, 1988.
MUCKENHAUPT ERZSÉBET, *A Csíki Székely Múzeum „Régi Magyar Könyvtára"* Csíkszereda, 2009
V. ECSEDI JUDIT: *A könyvnyomtatás Magyarországon a kézisajtó korában, 1473-1800*; [A magyar könyvkereskedelem történetének vázlata 1800-ig c. fejezetet Pavercsik Ilona írta], Bp., 1999.

8.2 Szeminárium	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. Bevezető – a témák és a módszerek ismertetése	magyarázat szemléltetés	
2. Kéziratok átírásának kultúrtörténeti tanulságai.	Önálló kutatásra alapozó kiselőadás csoportmunka, vita.	
3. Könyvgyűjtési szokások/stratégiák régen és ma	Megfigyeltetés, összehasonlítás, szemléltetés, vita.	
4 Az illusztrációk szerepe egy választott kéziratban vagy kiadvány(típus)ban	Kiadványelemzés, szemléltetés	
5. Az oktatókönyv: a barokk szakácskönyvtől a barkácsolók kézikönyvéig	Projekt, megbeszélés	
6. A praktikus könyv jellemzői régen és ma (konkrét könyvek, könyvtípusok alapján)	Önálló kutatás/projekt, az eredmények bemutatása, megvitatása.	
7. A magánkönyvtárak és az olvasási szokások összefüggései (pl. a női olvasók preferenciái)	Kiselőadás, vita, szövegelemzések, gyakorlat	
8. Az erdélyi „dokumentumkönyvtárak" kincsei	Szemléltetés, magyarázat, összehasonlítás, elemzés	
9. Egy választott (történelmi vagy kortárs) könyvkiadó stratégiájának elemzése/értelmezése	Önálló kutatásra alapozó kiselőadás csoportmunka, vita.	
10. A sztereotípiák és az olvasáskultúra	Kiselőadás, megfigyeltetés, összehasonlítás, szemléltetés, vita.	
11. A könyvtár mint kultúrközpont. Terepszemle vagy esettanulmány bemutatása	Kiadványelemzés, szemléltetés	
12.Könyvtártípusok. Az iskolakönyvtár	, megbeszélés	
13. Az internet és az olvasáskultúra változásai. Könyvtár vagy adatbázis? A könyvtár funkciói	Önálló kutatás, az eredmények bemutatása, megvitatása.	
14. Összefoglaló – felmérő feladatok	Feladatlap, megbeszélés	

9. A szakmai testületek és a szakterület reprezentatív munkáltatói elvárásainak összhangba hozása a tantárgy tartalmával.

Megfelel a magyar *Könyv és könyvtártörténet* magyarországi egyetemeken tapasztalható szakmai vonalának.

10. Értékelés

A tevékenység típusa	10.1 Értékelési kritériumok	10.2 Értékelési módszerek	10.3 Ennek aránya a végső jegyben
10.4 Előadás	A tárgyi tudás pontossága és volumene	Az önálló, logikus szóbeli témakifejtés értékelése	50 %
	Szintetizáló és összefüggéseket láttató képesség, jelenségek elemzésének képessége	Hozzászólás, problematizálás, véleményalkotás Írásbeli reflexió megadott	25 % 25 %

		témára	
10.5 Szeminárium / Labor	Bemutató megtartása	Vita, kiértékelés helyben	50 %
	Esszé megírása	A dolgozat értékelése a választott téma és a tudományos esszé követelményeinek megfelelően.	50 %
10.6 Minimális követelmények:			
• Az egyes témák ismerete a konkrét események, személyek, jelenségek felidézésével, apró részletek nélkül • Összefüggések teremtésére való képesség • Művelődéstörténeti problémák érzékelése • Legalább két bibliográfiai tétel ismerete • Szeminárium esetében: egy kiselőadás vagy vitaindító megtartása, illetve az összes téma alapszintű ismeret, kritikai megközelítése			

Data completării
2020. 04. 14.

Semnătura titularului de curs

Semnătura titularului de seminar/ laborator/ proiect

Data avizării în departament

2020.04.17.

Semnătura directorului de departament